

Поліщук Інна Юріївна,

начальник відділу економічних досліджень
ВСП ДП «Інформаційні судові системи»
«Центр судової експертизи та експертних
досліджень», кандидат юридичних наук

**ПАМ'ЯТІ МОГО ВЧИТЕЛЯ, ВИДАТНОГО НАУКОВЦЯ
ІЩЕНКА АНДРІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА
(24.08.1951–26.04.2019)**

*«Криміналістика не нищенка,
пока в ней есть профессор Ищенко»*

Виктор Синев. «Мои друзья – от «А» до «Я», 2010 г.

На превеликий жаль, на 67-му році обірвався життєвий шлях видатного українського вченого, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, «Нестора української криміналістики» – Іщенка Андрія Володимировича.

Дані тези не містять здобутків та біографічного літопису Андрія Володимировича, з яким можна ознайомитись у джерелах [1, с. 373–381; 1].

Це особисті спогади його останньої учениці, оскільки мені нескінченно поталанило працювати над дисертаційним дослідженням під керівництвом цієї надзвичайної людини протягом п'яти років.

Андрій Володимирович був невичерпним джерелом знань і вмів їх у необхідний момент застосовувати, вражаючи всіх своєю ерудицією. Його вислови, окремі зауваження, пропозиції були настільки глибокими, що співрозмовник не завжди відразу розумів про що йдеться.

Так, наприклад, при нашому знайомстві, коли з захопленням розповідала науковому керівнику про зміст майбутньої дисертації, висловлювала проблемні моменти використання спеціальних знань під час розслідування злочинів у сфері інтелектуальної власності, він спокійно слухав, щось занотовував, а потім лишень сказав: *«Добре. Готуй план. Підберу тобі літературу. Я бачу, що ти добре знайома з одинадцятим тезисом про Фейєрбаха»*. Чесно кажучи, про вказані тези – й гадки не мала, однак як тільки-но завершилась наша розмова, змогла надолужити і перечитати. З'ясувалось, одинадцятий тезис про Фейєрбаха свідчив: «Філософи лише різним образом *об'ясняли* мир, но дело

заключається в том, чтобы *изменить* его»³. Важко пояснити, але від усвідомлення з'явилась посмішка і відчуття батьківської опіки. Тоді і зрозуміла, що у нас все вийде – Андрію Володимировичу сподобалась моя промова і він буде моїм науковим керівником.

До слова, так було майже після кожної нашої зустрічі – з'являвся ряд книг та джерел, необхідних до вивчення, а приємним бонусом завжди був піднятий настрій, оскільки відчувалась підтримка метра науки.

Спілкування з Андрієм Володимировичем завжди спонукало до більшого, хотілось знайти йому контраргументи, докази своєї точки зору і т.д. Згодом зрозуміла, що у нього була своєрідна індивідуальна методика співпраці з учнями – він ніколи не давав прямої вказівки чи відповіді. Він якимось чином вмів завуальовано, інколи у формі нестандартного питання, інколи загадки, показати орієнтир або напрямок «де копати». Такий нестандартний підхід до наукового керівництва над дослідженнями, на мою думку, призводив до того, що здобувач розкривався, у нього була можливість побачити та навчитись аналізувати. Саме це, в кінцевому рахунку, дозволяло отримати новизну, яка, власне, і є своєрідним мірилом якості наукової роботи.

Не багатьом відомо, але кумиром Андрія Володимировича був Володимир Семенович Висоцький про якого Андрій Володимирович зібрав чималу колекцію (вирізки з галет, журналів, фото з автографом, збірки пісень на бобінах, касетах, дисках тощо), що зберігається у нього вдома. Хто знає, але можливо надихаючись саме Висоцьким Андрію Володимировичу вдалося розвинути і свій поетичний талант. Він часто віршував свої висловлювання, вітаючи когось чи пишучи листа. Йому подобалось дарувати подарунки, зазвичай це були книги. Так Андрій Володимирович ділився знанням, котре всюди збирав та систематизував.

Іщенко Наталія Дмитрівна (дружина) розповідала, що коли розпочалось їх сімейне життя, вже тоді у Андрія Володимировича було стільки книг, що певний час вони замінювали меблі, яких не було. А під час їх першої сумісної відпустки у Ташкент вони придбали таку кількість книг, яка не підлягала перевезенню літаком. Отож молодятam нічого не залишалось як відправляти більше десятих посилок з художньою та науковою літературою в Україну поштою.

Певна семантика щодо наукових пошуків прослідковується і в адресах електронних поштових скриньок anmar1@ukr.net; anmar2@rambler.ru, які він підписав «Андрей Искатель». Дійсно, Андрій Володимирович постійно був у пошуках нової інформації, узагальненні набутих даних, систематизації з енциклопедичним нахилом подій, що стосуються криміналістики, її наукового та інформаційного забезпечення.

---

³ Написано К. Марксом в 1845 г., впервые опубликовано Ф. Энгельсом в 1888 г. в приложении к отдельному изданию его работы «Людвиг Фейербах и конец классической немецкой философии».

До останнього Андрій Володимирович працював, мріяв ще видати продовження «Летописи криміналистики: дати, факти, имена». Особисто допомагала збирати йому матеріал по докторських дисертаціях, захищених в Україні за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Здається, що лише він розумів якою цінною для науковця є інформація, зведена в одному джерелі, що містить: назву докторської дисертації; розділи та пункти; місце написання роботи; дані про наукового керівника та опонентів; місце та дату захисту. Це ж фактично науковий дороговказ, без якого сьогодні буде важко написати дійсно цінну роботу. Будемо сподіватися, що наявний матеріал не залишиться не поміченим та буде опублікований для використання майбутнім науковцям.

Майже за два тижні до смерті, 9 квітня 2019 року, Андрій Володимирович ще блискуче опонував на захисті дисертаційної роботи в Академії адвокатури України, куди вже їздив з Центрального госпіталю МВС України, перебуваючи там на лікуванні. Як справжній чоловік, голова сім'ї, про свої потреби він думав в останню чергу і хвороба змогла підкрастися несподівано та здолати його 26 квітня 2019 року в День пам'яті Чорнобильської трагедії.

За таких обставин, не можу не згадати, що Андрія Володимировича, між іншим, захоплювали і цифри. Якось в телефонній розмові він запитав, коли день народження у моєї доньки і почувши відповідь, сказав про магію цифр... Але як на мене, магія була не в цифрах, а в цій людині, його чеснотах, доброті, ставленні до інших.

Мене завжди приємно дивувало та зачаровувало, як тепло реагували науковці, колеги, юристи та криміналісти, котрі були знайомі та товаришували з Андрієм Володимировичем при згадці про нього. Жоден не залишався байдужим, майже у всіх проминали теплі спогади та бажання переказувати щирі вітання. І географія його друзів не обмежується лише Україною – це весь пострадянський простір.

Захист моєї роботи проходив без Андрія Володимировича, але його присутність відчувалась через вчених, які його знали. Мене підтримала Вчена рада, і в подальшому рішення було затверджено Міністерством освіти України, але принагідно розумію, що цими подіями завдячую науковому керівнику, Іщенко Андрію Володимировичу – чия праця та наукові здобутки формували плеяду вчених-криміналістів, а пам'ять про нього спонукає до нових звершень...

Список використаних джерел:

1. Іщенко А.В. Летопись криминалистики: даты, факты, имена. К., 2016, 384 с.
2. Чернявський С.С., Черноус Ю.М. Самодін А.В. Пам'яті вчителя (доктора юридичних наук, заслуженого юриста України Іщенко Андрія Володимировича). Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 1 (17). С. 99–100.